

ПАВЛО ПЕТРЕНКО

ОБГОВОРИВ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ТА РЕФОРМИ У СФЕРІ ЮСТИЦІЇ З НАУКОВЦЯМИ

7 квітня Міністр юстиції України Павло Петренко зустрівся з науковцями Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Учасники зустрічі обговорили актуальні проблеми розвитку української правової системи та шляхи їх можливого розв'язання. Найбільше дискусій викликали реформи, які нині запроваджує Міністерство юстиції. Воно й не дивно, адже ще кілька років тому більшість вже запроваджених змін видавалися фантастикою, а команду Мін'юсту називали романтиками і мрійниками. Однак реальність довела – саме романтики та мрійники здатні забезпечити реальні перетворення у державі.

На переконання Міністра юстиції, українське законодавство в його нинішньому вигляді хоч і не є досконалим в повному розумінні цього слова, проте воно відповідає стандартам, висунутим Європейським співтовариством для країн з розвиненою правовою системою.

Важливим фактором впливу на розвиток вітчизняної правової системи й нині залишається те, що в українській юридичній науці сутність держави тривалий час розглядається тільки з класових позицій.

«Думка про державу як про інструмент урегулювання класових суперечностей, організацію, що задовольняє інтереси всіх чи більшості соціальних сил, надкласової організації, інструмент класового компромісу роками не визнавалася. А питання про соціальне призначення держави в українській юридичній науці не було предметом глибокого аналізу», – сказав Міністр юстиції України.

За словами очільника Мін'юсту, сучасна держава – соціальний арбітр, «орган вирішення загальних справ», організатор багатьох важливих заходів, без здійснення яких не може нормально функціонувати сучасне суспільство.

УКРАЇНА - ЧАС ЗМІН

У ході зустрічі також обговорили роль і значущість центральних органів виконавчої влади України

в процесі гармонізації, олюднення та оновлення правової системи. Зокрема, Павло Петренко зазначив: із здобуттям Українською державою незалежності відбувається поступовий і цілеспрямований процес пошуку нової моделі системи та структури органів державного управління, які б відповідали потребам демократичного суспільства. Однак за понад два десятиліття цих трансформацій система органів державного

управління в Україні залишається такою, що не відповідає вимогам правової держави, а інколи і суперечить суспільним інтересам.

ЗА СЛОВАМИ МІНІСТРА ЮСТИЦІЇ, НИНІ В УКРАЇНІ ПРОХОДЯТЬ РАДИКАЛЬНІ ЗМІНИ, ЩО СВІДЧАТЬ ПРО СЕРЬОЗНУ СТРУКТУРНУ МОДЕРНІЗАЦІЮ В РІЗНИХ СФЕРАХ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ, ПРО ЗРОСТАННЯ АКТИВНОСТІ ТА ЗНАЧУЩОСТІ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ.

«На жаль, існуюча модель центральних органів виконавчої влади, що перейшла в спадок від пострадянського етапу розвитку суспільства і держави, далеко не завжди сприяє тим позитивним зрушенням, які спостерігаються останнім часом», – додав він.

За таких умов, переконаний очільник Мін'юсту України, особливого значення набуває про-

блема встановлення особливо-стей організаційно-правового забезпечення функціонування центральних органів виконавчої влади України.

Дедалі більша кількість дослідників звертається до вивчення найважливіших питань адміністративного права, пов'язаних з організаційно-правовим забезпеченням діяльності органів державної влади, і особливо, центральних органів виконавчої влади. Ця проблема є достатньо складною і багатоаспектною, тому вимагає серйозного теоретичного осмислення і комплексного аналізу нормативного матеріалу.

МІНІСТЕРСТВО СПРАВЕДЛИВОСТІ

Велику роль у процесі розбудови юридичної системи, а також у налагодженні полілогу громадянського суспільства, держави та людини відіграло й Міністерство юстиції України.

«Міністерство юстиції України проводить масштабну соціальну

програму з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Спільним завданням усіх органів юстиції є забезпечення справедливого правосуддя. І вже зараз ми маємо перші позитивні приклади такої роботи. Близько сорока трьох відсотків усіх виправдувальних вироків судів України впродовж минулого року винесені у справах адвокатами саме за допомогою системи безоплатної правової допомоги», – заявив Павло Петренко.

СПИРАЮЧИСЬ НА ЦІ РЕЗУЛЬТАТИ, МІНІСТЕРСТВОМ ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ БУЛО ПРИЙНЯТО РІШЕННЯ ЛІКВІДУВАТИ МАЙЖЕ 600 РАЙОННИХ УПРАВЛІнь ЮСТИЦІЇ РАДЯНСЬКОГО ЗРАЗКА, ЯКІ ІСНУВАЛИ В УКРАЇНІ ПРОТЯГОМ 20 РОКІВ.

Вони не надавали жодних сервісів і допомоги українцям, були забюрократизовані та закриті

й не мали жодної мотивації надавати якісні послуги тим людям, які фактично найняли цих чиновників на роботу.

«Замість районних управлінь буде створено 428 бюро правової допомоги як відокремлених підрозділів місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Варто нагадати, що минулого року по всій країні з 1 липня були відкриті 100 таких центрів. Тут людина може отримати консультацію, послугу адвоката і реалізувати право на справедливість і захист», – зазначив очільник Мін'юсту.

Він також повідомив, що дана реформа має стартувати вже до кінця першого півріччя. При цьому вона не потребуватиме додаткових видатків із державного бюджету. Ресурсне забезпечення здійснюватиметься за рахунок майна і коштів районних та міських управлінь, які будуть ліквідовані.

ПОВЕРНУТИ ДО НОРМАЛЬНОГО ЖИТТЯ

Ще одним напрямом, який викликав жваву дискусію серед учасників зустрічі, стали зміни в пенітенціарній системі – найбільш проблемному нині напрямку роботи системи юстиції.

«Пенітенціарна система, яка фактично не зазнавала змін останні 75 років, нині вимагає термінового реформування для забезпечення людськими умовами тих, хто потрапив до установ відбування покарання, та запровадження сучасних систем повернення засуджених до суспільства та нормального життя», – наголосив Міністр юстиції України.

Зміни розпочнуться з реформи структури пенітенціарної системи. У Мін'юсті буде створено 3 відповідні департаменти. Планується оптимізація структури, демілітаризація пенітенціарної служби та запровадження набору

нових співробітників через прозорі й відкриті конкурси. Окрім цього, буде запроваджено повністю прозору систему закупівель товарів та послуг.

ОЧІЛЬНИК МІН'ЮСТУ УКРАЇНИ
ТАКОЖ ЗУПИНИВСЯ НА ПИТАННЯХ,
ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЗАПУСКОМ
ПІЛОТНОГО ПРОЕКТУ РЕФОРМИ
В ОКРЕМИХ ОБЛАСТЯХ,
ЗАПУСКУ ПОВНОЦІННОЇ СИСТЕМИ
ПРОБАЦІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ
МІЖДЕРЖАВНОЇ УГОДИ,
ЯКА СПРЯМОВАНА
НА ПІДТРИМКУ НОРВЕГІЄЮ
РЕФОРМИ НАШОЇ
ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СИСТЕМИ.

«Однією із головних новацій реформи стане запуск служби пробації. Засуджені після звільнення зможуть пройти спеціальну апробаційну програму, яка включатиме в себе тренінги для контролю гніву, допомогу в працевлаштуванні, отримання додаткових навичок. Перші пілотні офіси пробації для неповнолітніх, які були відкриті завдяки допомозі «AGRITeamCanada», показали чудові результати – 96 % неповнолітніх не вчинили повторні правопорушення після зняття з обліку в кримінально-вико-

навчій інспекції», – поінформував присутніх Павло Петренко.

РЕВОЛЮЦІЙНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

Ще однією ключовою реформою Міністерства юстиції України стала передача функцій з реєстрації нерухомості та бізнесу на місця. Мін'юст вперше в історії України не «натягував» на себе повноваження, а навпаки – позбавився від невластивих йому функцій.

«Ми вирішили не реформувати стару реєстраційну службу, яка створювалася з єдиною метою – брати хабарі. Ми пішли шляхом децентралізації та демонополізації наших сервісів. З грудня реєстраційні послуги почали надавати нотаріуси. А 1 травня закінчився перехідний термін, коли місцеві органи влади мали перебрати на себе ці повноваження», – зазначив очільник Мін'юсту.

За його словами, не зважаючи на побоювання багатьох політиків, що влада на місцях не здатна виконувати дані обов'язки, ми бачимо реальну спроможність місцевих громад брати на себе відповідальність та надавати своїй громаді якісні сервіси.

Окрім того, функції з реєстрації були передані акредитованим суб'єктам, які так само вступили в боротьбу за клієнта.

«Завдяки цьому нам вдалося створити на ринку реєстраційних послуг конкурентне середовище. Громадянин, якщо в нього вимагають хабара чи він не задоволений якістю або швидкістю сервісу, може розвернутися і піти до іншого суб'єкта реєстрації. Тож нині такі ганебні явища, як черги та хабарництво, пішли у минуле», – наголосив Павло Петренко.

Учасники зустрічі обговорили реформу виконавчої служби та її повне перезавантаження, а також запроваджену в Україні систему електронного декларування. ■